

Institut Teatralny
ze zbiorów Polskiego Ośrodka III

CENA 1,— ZŁ

nieznanego
autora

**MISTRZ
PIOTR
PATHELIN**

SEZON 1972/73

TEATR ZIEMI OPOLSKIEJ

TEATR ZIEMI OPOLSKIEJ
Odznaczony Odznaką Tysiąclecia
Państwa Polskiego
I „Zasłużonemu Opolszczyźnie”
oraz Medalem
„Za Zasługi dla Miasta Opola”
OPOLE, UL. KOŚNEGO 2

dyrektor
ARTUR GADZIŃSKI

kierownik artystyczny
MIROSLAW WAWRZYNIAK

kierownik literacki
KRYSTYNA KONOPACKA-CSALA

REPERTUAR BIEŻĄCY

scena dramatyczna

NOWY DON KICHOT

A. Fredry

KRÓL MIĘSOPUST

J. M. Rymkiewicza

POKOJÓWKI

J. Geneta

ŻEGNAJ, JUDASZU

I. Iredyńskiego

scena lalkowa

TYMOTEUSZ RYMCIMCI

J. Wilkowskiego

DREWNIANI ŻOŁNIERZYK

Z. Bezdieka

KOTEK PROTEK

Zb. Poprawskiego

W PRZYGOTOWANIU

scena dramatyczna

PIERŚCIEN WIELKIEJ DAMY

C. K. Norwida

DŁUŻNICY

L. Zuchowickiego

MISTRZ PIOTR PATELIN

anonimowa farsa starofrancuska
w 2-ch częściach

Przekład: ADAM POLEWKA

OBSADA:

PIOTR PATELIN Jan Hencz
WILHELMINA Małgorzata Ząbkowska
KUPIEC Zbigniew Mich
PASTERZ Waldemar Kotas
SĘDZIA Stefan Socha

reżyseria

JERZY MERUNOWICZ

scenografia

JERZY MICHALAK

choreografia

HENRYK DUDA

Wśród zachowanych do dziś zabytków europejskiego piśmiennictwa średniowiecznego przeważają zapisy tekstów o tematyce religijnej i kronikarskiej. Utrwalali je na zwojach pergaminu i w grubych, misternie zdobionych księgach zakonnicy i skrybowie kościelni, jako że oświata (a więc i sztuka pisania) spoczywała w owych czasach prawie wyłącznie w rękach kościoła chrześcijańskiego. Świecka literatura średniowiecza ostała się zatem w dużo mniejszej ilości zapisów, a już do niezwyklej rzadkości należą teksty sceniczne, jakkolwiek obok kościelnych widowisk teatralnych, związanych z kolejnymi świętami i obrzędami religijnymi, rozwijał się równolegle teatr świecki.

Był to najczęściej wędrowny teatr jarmarczny, ludowy, podejmujący tematykę obyczajowo-społeczną, czasem nawet polityczną — ale z reguły w formie ostrej satyry lub jaskrawej, czasem niezbyt wybrednej farsy. Owe hałaśliwe i kolorowe widowiska adresowane były do prostego widza, do gromadzącego się na jarmarkach pospólstwa, toteż posługiwano się w nich językiem narodowym — w przeciwieństwie do teatru kościelnego, operującego zwykle językiem łacińskim.

Był więc ów świecki teatr teatrem rubasznym, nie cofającym się przed grubym żartem zarówno słownym jak i sytuacyjnym. Autorzy tekstów tych widowisk woleli zwykle pozostawać nieznani, bo niesforny, ostry teatr ludowy nie cieszył się oczywiście przychylnością kościoła i feudalnych książąt. Aktorzy, występujący w przedstawieniach, byli ludźmi wyjętymi spod prawa i właśnie wędrowny tryb życia pomagał im unikać przykrych konsekwencji obranego zawodu.

Jednym z najcenniejszych zabytków świeckiej średniowiecznej literatury scenicznej jest farsa pt. MISTRZ PIOTR PATELIN, pióra nieznanego autora francuskiego. Uznana została za arcydzieło literatury starofrancuskiej, bo konstrukcja utworu, tok akcji i rysunek postaci każą widzieć w anonimowym autorze prawdziwego mistrza sztuki scenicznej. Wiemy, że farsa ta została napisana w latach 1464—1469 i że należała do najbardziej popularnych widowisk. Wiemy również (a świadczą o tym jej bogate dzieje sceniczne), że dzielący nas od czasów jej powstania okres pięciuset lat nie zdołał osłabić jej siły komicznej i że do dziś farsa o Mistrzu Pathelinie krąży po scenach całego świata, bawiąc każdą widownię.

Nie wiemy tylko, kto ją napisał. Kimkolwiek jednak był człowiek, który przed pięcioma wiekami wymyślił ku ludzkiej ucieście historijkę o mądrym Pathelinie i sprytnym Pasterzu, to z pewnością nie wiedział, że dzięki niej stał się nieśmiertelny.

k.k.c.